

Rozhovory s Právníky roku - II. část

Vojín insolvenční fronty, Rostislav Krhut považuje úpadkové právo za jednu z nejzajímavějších soudních agend. Monika Šimůnková zase hodnotí, proč byl pro ni rok 2013 jedním z profesně nejnáročnějších. Dozvíte se také, jak je to s výukou technologiických oborů na brněnské právnické fakultě a že kdy dal Ústavní soud zapravdu názoru Josefa Vedrala.

Právo insolvenční

Mgr. Rostislav Krhut,
místopředseda Krajského soudu v Ostravě

Jak byste zhodnotil rok 2013 - na co jste profesně nejvíc hrdý?

Mám radost z více věcí. Z toho, že se ani můj mateřský Krajský soud v Ostravě, ani další insolvenční soudy dosud nezhroutily. Z toho, že oddlužení je čím dál víc systémovým a podle mého názoru správně nastaveným řešením úpadku fyzických osob, což zdaleka neplatí pro jiné středo- a východoevropské země. Z toho, že jsem drobnou měrou přispěl k tvorbě revizní novely insolvenčního zákona.

Co jsou aktuální nejpalčivější problémy insolvenčního práva?

Aktuálním problémem je vstřebání řady novinek, které přinesla revizní novela insolvenčního zákona, z velké většiny přínosných, u možnosti zřizovat provozovny insolvenčních správců však naprosto destabilizující stávající rovnovážný stav. Největším úkolem je tedy obnovit systémovou rovnováhu pokud jde o ustanovování správců a nepřipustit existenci fiktivních provozoven a tedy zhoršení funkčnosti správců zejména v oddlužení. Trvajícím a potencionálně největším systémovým rizikem je nedostatečné personální obsazení insolvenčních úseků soudů, a to nejen soudci, ale zejména dalšími zaměstnanci. Pomalu ale neúprosně již nyní vznikají systémové průtahy, které se při neřešení této situace budou prohlubovat a mohou se zhoršit až na stav známý z 90. let.

Proč jste si zaměření na insolvence vybral? Co se Vám na tomto oboru nejvíce "líbí"?

Soudce si svou agendu tak úplně nevybírám. Já jsem si sice své zaměření na obchodní právo vybral

volbou Krajského obchodního soudu v Ostravě, na konkursní úsek jsem však byl přidělen. Čemuž jsem rád, neboť úpadkové právo považuji za jednu z nejzajímavějších soudních agend – jednak pro průřezovost všemi právními odvětvími (když na to přijde, musí se insolvenční soudce zorientovat třeba i v zahraničním daňovém právu), jednak pro svou obtížnost danou tím, že zde neustále dochází ke střetu legitimních nároků věřitelů, které však nemohou být všechny uspokojeny.

Musíte být jako soudce obrněn proti příběhům se "špatným koncem"?

Určitě ano. Jakkoliv emoce patří k životu a možná jsou na životě to nejzajímavější a nejhodnotnější, úkolem soudce je zásadně emocím nepodléhat a zachovat si chladnou hlavu a rozumovou kontrolu. Stejně tak si jako soudce často připomínám, že nejsem odpovědný za vše, co se na světě děje, za (často nerozumné) konání dalších osob.

Rostislav Krhut je absolvent Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Od roku 1997 působil jako soudce Krajského obchodního soudu v Ostravě, po spojení soudů jako soudce a od roku 2002 místopředseda Krajského soudu v Ostravě. Po celou dobu působil jako konkursní, resp. insolvenční soudce, k největším případům patří konkurs Union banky (75000 věřitelů, majetek cca 6 mld. Kč). Specializace na insolvenční věci s cizím prvkem, člen INSOL Europe. Člen expertní skupiny Ministerstva spravedlnosti S22 pro insolvenční, podíl na přípravě novel insolvenčního zákona i prováděcích předpisů i na tvorbě insolvenčního rejstříku. Lektor Justiční akademie a další přednášková činnost, zejména pro insolvenční správce a orgány veřejné správy. Publikační činnost v Konkursních novinách.

Občanská a lidská práva a právo ústavní

Mgr. Monika Šimůnková,
právníčka, bývalá zmocněnkyně Vlády ČR pro lidská práva

Jak byste zhodnotila rok 2013 - na co jste profesně nejvíc hrdá?

Rok 2013 byl pro mě po profesní stránce rokem poměrně náročným. Završila jsem druhý, a začala třetí rok svého působení v pozici zmocněnkyně pro lidská práva, v létě došlo ke změně vlády a tak se začaly měnit i priority v oblasti lidsko-právní, což nakonec vzhledem k rozdílnému pohledu na další lidsko-právní směřování a nepodporu této agendy ze strany některých členů Rusnokovy vlády vyvrcholilo mojí rezignací v říjnu minulého roku. Mám radost z toho, že se podařilo dotáhnout takřka do zdárného konce vládní návrh tzv. odškodnění nezákonně sterilizovaných žen, tedy téma, které se řeší v České republice již mnoho let a jehož schválení bylo předjednáno ještě za minulých vlády, která jej však už nestačila projednat. Na stole je tedy připravený návrh, který čeká na projednání nové, z řádných voleb, vzešlé vlády a já pevně doufám, že tato k němu zaujme vstřícný postoj. Dále se

podal poměrně velký pokrok v oblasti vzdělávání romských dětí, tedy oblasti, kterou jsem si stanovila jako jednu z priorit. Je připravena novela školského zákona, která by zásadně měla změnit a více reflektovat právo na rovný přístup ke vzdělání všem dětem, bez ohledu na jejich etnický původ. Též doufám, že pro novou vládu bude toto jednou z priorit, neboť vzdělání romských dětí je základ pro řešení romské otázky v ČR vůbec. Velmi vděčná a hrdá jsem na to, že jsem se v září 2013 jako zmocněnkyně pro lidská práva setkala mezi čtyřma očima s Jeho Svatostí Dalajlamou – světovým symbolem boje za lidská práva, a to i přesto, že tato schůzka mně byla ze strany některých členů vlády silně nedoporučována. A konečně jsem ráda za to, že se mi povedlo uchovat agendu lidských práv na Úřadě vlády jako agendu samostatnou a spolu s mými kolegy, ale i s podporou neziskového sektoru odolat všem politickým snahám tuto agendu bagatelizovat a podřadit ji buď pod jedno nebo více stávajících ministerstev.

Co jsou aktuální nejpalčivější problémy v oblasti lidských práv v Česku?

Nejpalčivějším problémem zůstává tzv. romská otázka, tj. sociální vyloučení Romů a s tím související protiromské nepokoje a demonstrace, kterých je u nás v posledních letech mnoho, s čímž souvisí i velký nárůst extremismu a rasismu, jehož jsme poslední dobou často svědky. Za poslední roky se situace spíše zhoršila. Romové mají pocit, že jim není věnována dostatečná pozornost, situace v sociálně vyloučených lokalitách se zhoršuje. Na druhou stranu je potřeba říci, že do této oblasti jdou nemalé finanční prostředky. Během dvaceti let se zde udělalo pro Romy hodně, ale vnímání Romů ze strany majority se velmi zhoršilo, což vyvrcholilo v posledních letech silnými protiromskými demonstracemi. Máme tu jedno z nejtěžších období. Je nutno si přiznat, že díky státní politice si řada Romů zvykla na život na dávkách a takto by mohly vyrůst další generace, což je důvodem nespokojenosti majoritní části společnosti, šikovně zneužívané mnohými extremisty. Jde ale jen o část Romů, a nejvíce tím trpí ti, kteří žijí slušně. Pro ně znamená dnešní situace čelit mnohem větší diskriminaci a jsou v horší situaci. Celá situace je řešitelná jen dlouhodobě, možná v desítkách let. Snažit se musí i politici, kteří svými výroky nesmí poštvávat lidi proti sobě, ale naopak – rázně se postavit proti jakýmkoliv projevům rasismu a extremismu a situaci zklidňovat. Naprosto primární pro řešení romské otázky je dle mého názoru přístup romských dětí ke kvalitnímu vzdělání (viz výše) a dostatek pracovních míst pro dospělé Romy. Lidská práva však nejsou jen Romové, ale silně se týkají i dalších zranitelných a slabých skupin obyvatel. Např. starých lidí a jejich stále se zhoršující situace včetně nedostatečné ochrany před těmi, kteří se snaží zneužívat jejich postavení. S tím souvisí i to, že u nás dosud nebyl přijat zákon o bezplatné právní pomoci, který by jak seniorům, tak ostatním lidem v nelehké situaci usnadnil přístup k právní ochraně. Důležitá je i situace zdravotně handicapovaných občanů, ale třeba i práva národnostních menšin a cizinců žijících na našem území. A nesmíme zapomínat i na rodiny s dětmi... Velmi důležité téma, ve kterém jsem se silně angažovala, je humanizace porodnictví a právo ženy na svobodnou volbu a místo porodu. V této oblasti Česká republika - pro mě naprosto nepochopitelně - opravdu silně porušuje základní lidská práva ženy. Obávám se, že i Evropský soud pro lidská práva v právě projednávaných případech českých žen vydá rozsudek proti našemu státu, který bude muset být ze strany státních institucí, především Ministerstva zdravotnictví, respektován a současný „tristní“ stav tak konečně změněn.

Je mezi právníky o tento obor zájem?

Ano, zájem o lidská práva mezi právníky vnímám velmi silně. Mnohem více než mezi politiky, z nichž někteří by dokonce tzv. „lidsko-právní agendu“ nejraději zrušili... S mnohými statečnými právníky, kteří se v této oblasti pohybují, jsem se setkala jak mezi svými kolegy na Úřadu vlády, tak v neziskových organizacích, se kterými jsem spolupracovala. Zejména neziskový sektor, co se týče lidsko-právní oblasti, je u nás velmi silný a pohybuje se zde mnoho významných právních osobností, které nemají strach bojovat i ve zdánlivě prohraných případech za práva těch nejzranitelnějších z nás a jsou pro to schopni obětovat mnohé.... Všem těmto lidem bych ráda velmi upřímně poděkovala za jejich práci a odvahu. A naději mám také v naše mladé studenty práv, s jejichž zájmem o lidsko-

právní témata jsem se často, vždy velmi potěšena, setkávala.

Kde o Vás budou moci naši čtenáři v roce 2014 slyšet?

Ať již to bude v tomto roce, či v letech následujících, domnívám se, že své „srdeční záležitosti“, tj. oblasti lidských práv a jejich ochraně, zůstanu věrná i nadále. Role zmocněnkyně pro lidská práva mě přesvědčila o tom, že ač je Česká republika již přes dvacet let na cestě demokratického právního státu, v lidsko-právní oblasti budeme mít stále mnoho témat, která je nutno řešit a intenzivně se jim věnovat.

Monika Šimůnková je absolventkou Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V rámci studia absolvovala jednorroční stipendijní pobyt na Univerzitě v Pasově v Německu. Poté působila jako advokátní koncipient v mezinárodních advokátních kancelářích a v roce 2002 úspěšně složila advokátní zkoušku. V letech 2004 až 2010 pracovala jako právnička a zástupkyně ředitelky Nadace Naše dítě zaměřené na ochranu dětských práv. V nadaci založila bezplatnou Linku právní pomoci pro poskytování právních rad týkající se dětí (Nadace za tento projekt obdržela cenu Právník roku 2006 v oboru Rodinné právo), vedla první českou internetovou horkou linku pro boj s dětskou pornografií a bezpečnější internet. Jako odbornice na právní ochranu dětí se zabývala mj. mezinárodními kauzami únosů dětí či nebezpečím zneužívání dětí prostřednictvím internetu, věnovala se ochraně práv dětí zneužívaných, týraných, a to i na mezinárodní úrovni spoluprací v rámci organizací jako INHOPE, Euronet, eNACSO, Missing Children. V únoru 2011 byla jmenována zmocněnkyní vlády pro lidská práva a současně ředitelkou Sekce lidských práv na Úřadu vlády ČR, obě funkce vykonávala do října 2013. Při svém působení v této pozici řešila zejména dlouhodobě nepopulární a eskalující problematiku sociálního vyloučení Romů, kdy se zejména snažila zklidnit situaci v lokalitách, kde vznikalo napětí, její prioritou bylo zlepšení vzdělanostních šancí romských dětí. Vedle toho se věnovala také otázkám ochrany práv a zlepšení situace seniorů, zdravotně postižených, právům národnostních menšin, cizinců a zlepšení podmínek pro fungování neziskového sektoru. Zasadila se i o řešení tak citlivých a složitých záležitostí jako odškodnění nezákonně sterilizovaných žen či oblasti humanizace porodnictví a právu ženy na svobodnou volbu způsobu porodu.

Právo informačních technologií

doc. JUDr. Radim Polčák, Ph.D.,
vysokoškolský pedagog

Jak byste zhodnotil rok 2013 - na co jste profesně nejvíc hrdý?

Z domácích úspěchů bych asi vyzdvihl dokončení návrhu zákona o kybernetické bezpečnosti a založení C4E (českého centra excelence pro kyberkriminalitu). Ze zahraničních událostí bych

zdůraznil asi hlavně pokrok v přípravě nařízení o ochraně osobních údajů, novelizaci směrnice o dalším užití informací veřejného sektoru a především zahájení projektu kodifikace evropského autorského práva na Evropském právním institutu. Ani jeden z uvedených úspěchu samozřejmě nemám na svědomí, ale jsem hrdý na to, že jsem k nim mohl alespoň drobným přispěním pomoci.

Co jsou aktuální nejpalčivější problémy práva IT?

Obecně vidím problém v tom, že právo stále nereflexuje potenciál, který informační technologie znamenají pro další rozvoj společnosti. Často se tak setkáváme s tím, že se v lepším případě právo o rozvoj informační společnosti nezajímá, v horším případě mu dokonce přímo brání. Vedle toho, co u nás (stále) označujeme za občanské právo je tento přístup evidentní třeba i v oborech, které by měly být výkladní skříní evropské informační společnosti, tj. v právu elektronických komunikací, ochraně osobních údajů nebo autorském právu.

Proč jste si zaměření na IT vybral? Co se Vám na tomto oboru nejvíce "líbí"?

Nejvíce mě na tomto oboru zajímá způsob, jakým nám nové technologie přinášejí poznání podstaty věčných právních problémů. Pořád se spíš považuji za právního teoretika a nepřestávám se bavit tím, jak se stále zabýváme týmiž otázkami, jen zabalenými do jiných vnějších forem. Možná je pak pro někoho překvapivé, když se v expertíze o kybernetické bezpečnosti objeví odkaz na dva tisíce let starý právní text, ale je to prostě proto, že jsme od té doby nic lepšího nevymysleli.

Je o nové, technologické obory na fakultě vysoký zájem? A je prostor pro výuku nových oborů?

Na obě otázky mohu za naši fakultu s radostí odpovědět: ano. Studenty na nových technologických oborech (vedle práva ICT a právní informatiky jsou to třeba i biotechnologie, specifická produkce nebo energetické právo) láká kromě vazby k moderním technologiím i skutečnost, že specifické znalosti jim pak mohou výrazně pomoci na pracovním trhu. Fakulta samozřejmě není nafukovací, takže rozvoj technologických oborů práva a právní vědy má svoje přirozené kapacitní limity – musím ale s potěšením konstatovat, že se tyto obory za posledních jedenáct let těší u vedení naší fakulty podpoře, kterou jsem zvyklý vídat spíš v západní Evropě nebo USA.

Radim Polčák je vedoucím Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Jako host přednáší na právnických fakultách a justičních vzdělávacích institucích v Evropě a USA. Zabývá se převážně právní teorií, právem IT a energetickým právem. V roce 2003 založil mezinárodní symposium Cyberspace, založil a vede odborné časopisy Masaryk University Journal of Law and Technology a Revue pro právo a technologie a vede pozorovatelské delegace ÚPT PrF MU při UNCITRAL a UNODC. Je rozhodcem tribunálu pro doménová jména .eu a .cz, zakládajícím členem European Academy of Law and ICT, členem Rady European Law Institute a příležitostným poradcem českých a evropských a mezinárodních justičních a vládních institucí.

Správní právo

JUDr. Josef Vedral, Ph.D.,
právník odboru vládní legislativy z Úřadu vlády ČR

Jak byste zhodnotil rok 2013 - na co jste profesně nejvíc hrdý?

Za loňský rok se mi nic zásadního a převratného nepovedlo a ničím významným jsem na sebe neupozornil, a zejména proto mě ocenění tak překvapilo, nevydal jsem žádný nový komentář ani nic podobného (i když plány byly a pořád jsou) ani jsem nepřišel s žádným převratným názorem, který by správním právem oborem nějak významně zahýbal. Za svůj nejvýznamnější a nejviditelnější počin v loňském roce (i když se u něj paradoxně nepozná, že s ním mám něco společného) pokládám asi svůj podíl na přípravě stanoviska vlády pro Ústavní soud k návrhu na zrušení zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi (byl jsem vlastně hlavním autorem tohoto stanoviska) a to, že Ústavní soud dal nakonec prakticky všem argumentům v tomto stanovisku za pravdu, zvláště po všech těch iracionálních argumentech, které byly (a vlastně pořád jsou) proti tomu zákonu vznášeny.

Tématem číslo jedna posledních měsíců je nový služební zákon. Jsou ale i jiné, palčivější problémy státní správy?

Asi neřeknu nic nového ani překvapivého, ale mnohem palčivějším problémem (asi nejen) státní správy podle mě nejsou ty zákony a další právní předpisy, které (ještě) nejsou přijaty, ale naopak ty, které už přijaty jsou, jejich množství a spletnost, v níž se už zřejmě nikdo nemůže vyznat a neustálé změny, které už asi nikdo nemůže být schopen sledovat, natožpak je na jedné straně dodržovat a na druhé straně jejich dodržování vynucovat. Příčin tohoto stavu je víc, to by bylo na delší rozbor, navíc už o tom bylo hodně napsáno (i když marně), je v tom dokonce možná nějaká nepřímá úměra - čím více si toho slibujeme od přijetí dalších a dalších zákonů, tím méně se ty předpoklady plní. Bude to asi platit i pro služební zákon, protože tak jako nejde pomocí zákonů vytvořit novou, lepší společnost (takové pokusy dopadly neslavně, případně tragicky), tak ani nejde služebním zákonem ani vytvořit novou, lepší státní správu. Nevěřím ve všemohoucnost zákona, zákon sám o sobě toho moc nezmění, pokud nepadne na „úrodnou půdu“ a naopak, protože právo není to, co je napsáno v zákonech ale to, co funguje jako právní praxe (to není z mé hlavy, to je prof. Hoetzel). Státní správa se tím zákonem ze dne na den nezmění, záleží přece především na těch lidech, kteří v ní působí a kteří jí řídí, a které ten zákon nezmění. Státní správa může skvěle fungovat i s mizerným služebním zákonem a naopak mizerně fungovat i se skvělým zákonem (jakože to, co se chystá, zas tak skvělé není), takže bychom raději neměli mít nějaká přehnaná očekávání, nanejvýš můžeme pak být příjemně překvapeni.

Proč jste si vybral správní právo? Co se Vám na tomto oboru nejvíce líbí?

Správní právo jsem si vybral více méně náhodou, podobně jako právnickou fakultu, původně jsem totiž chtěl studovat historii v kombinaci s filosofií a přihlášku na práva jsem si dal vlastně až na poslední chvíli a téměř náhodou, dokonce ani ne z vlastního popudu a nakonec už jsem u toho zůstal. Na fakultě mě nejdřív nejvíc přitahovalo trestní právo a uvažoval jsem o kariéře na státním zastupitelství, ale jednak trestní právo bylo tenkrát uprostřed studia, kdežto správní právo až na konci a jednak jsem se v roce 1994 stal členem zastupitelstva v naší městské části a správního práva nakonec možná hlavně díky tomu už zůstal. A co mi na něm nejvíc líbí? O tom jsem vlastně nikdy nepřemýšlel, asi jsem si to nepotřeboval nějak sofistikovaně zdůvodňovat, prostě mě baví, možná proto, že je to taková pestrá všehochuť hraničící na jedné straně s ústavním právem, na další s trestním právem a na další zase s právem občanským. Možná v tom hraje roli i „rodová“ dispozice, pradědeček byl soudcem prvorepublikového Nejvyššího správního soudu, také autorem jednoho z hesel ve Slovníku veřejného práva československého, tak to možná někde ve mně rezonuje, aniž bych si to třeba nějak zvlášť uvědomoval.

Kde o Vás budou moci naši čtenáři v roce 2014 slyšet?

V příštím roce by měl (konečně) vyjít můj komentář k novému kontrolnímu řádu, který měl vyjít už loni (to jsou ty plány...) a možná také třetí vydání komentáře ke správnímu řádu, obojí u nakladatelství BOVA Polygon, u stejného nakladatelství plánuji (tentokrát ne sám ale s několika dalšími kolegy komentář ke stavebnímu zákonu) a v nakladatelství C.H.BECK (opět v autorském týmu) druhé vydání komentáře k obecnímu zřízení – ale stavební zákon i obecní zřízení patří takřka jistě až do r. 2015.

Magisterské i postgraduální studium absolvoval Josef Vedral na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Působil na odboru legislativy Ministerstva vnitra anebo v legislativním oddělení Kanceláře Svazu měst a obcí ČR. Od roku 2005 je zaměstnán v odboru vládní legislativy Úřadu vlády. Od roku 2003 je členem pracovní komise Legislativní rady vlády pro správní právo, od roku 2005 jejím předsedou. V roce 2006 byl jmenován členem Legislativní rady vlády a v téže roce začal působit na katedře správního práva a správní vědy Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Josef Vedral je členem rozkladových komisí na Ministerstvu pro místní rozvoj, Ministerstvu vnitra, Ministerstvu průmyslu a obchodu, Ministerstvu spravedlnosti, Ministerstvu obrany, Českém telekomunikačním úřadu a v České národní bance, v minulosti byl rovněž členem rozkladové komise na Ministerstvu životního prostředí a rozkladové komise na Energetickém regulačním úřadě. Je členem poradního sboru ministra vnitra pro správní řád, poradního sboru ministra pro místní rozvoj pro stavební zákon, výkladové komise Ministerstva zemědělství pro vodní zákon a legislativní komise Svazu měst a obcí ČR. V neposlední řadě je Josef Vedral autorem komentářů ke správnímu řádu a k zákonu o střetu zájmů, spoluautorem komentáře k zákonu o obcích anebo publikace „Příprava návrhů právních předpisů“ či publikace „Legislativní proces - teorie a praxe“. Publikoval řadu článků v odborných časopisech a sbornících zaměřených především na oblast správního práva.

Rozhovory s Právníky roku - I. část naleznete >>> [zde](#).

Oficiální výsledkovou listinu naleznete >>> [zde](#).

Vyjádření vítězů k ocenění naleznete >>> [zde](#).

Rozhovor s laureátem Právnické síně slávy, JUDr. Janem Brožem přineseme v EPRAVO.CZ MAGAZINE.

Další články:

- [Půl roku po účinnosti novely stavebního zákona](#)
- [Rozhovor s Adamem Vojtěchem](#)
- [Video rozhovor s Danielou Kovářovou](#)
- [Video rozhovor s Martinem Maisnerem](#)
- [Video rozhovor s Monikou Novotnou](#)
- [Video rozhovor s Robertem Nerudou](#)
- [Video rozhovor s Michalem Vepřekem](#)
- [Video rozhovor s Robertem Němecem](#)
- [Video rozhovor s Michalem Hinkem](#)
- [Video rozhovor s Janem Pořízkem](#)
- [Video rozhovor s Martinem Nedelkou](#)